

GIVING AUTHORIZATION - COMPONENT RISE EFICACY OF MANAGEMENT PHYSICAL ORGANIZATIOHS LYUBA CHEHOVSKA

Lviv State Institute of Physical Culture

The article by Lyuba Chehovska devoted to the of the management - organization. It influence on the efficacy activity physical organization. In article a great attention paid to the two components of function - giving authorization and form structure dependence of the aims organization.

SZKOLNE WYCHOWANIE FIZYCZNE A KSZTAŁCENIE NAUCZYCIELI WYCHOWANIA FIZYCZNEGO

TADEUSZ RZEPA, ANDRZEJ ROKITA

Akademia Wychowania Fizycznego Wrocław, Polska

W tradycyjnym modelu nauczania zasadnicze znaczenie przypisywano wykonywanym przez nauczyciela, we współczesnym - podkreśla się rolę czynności nauczyciela i uczniów; dlatego też nauczanie i uczenie jest jako jeden zwarty proces. Teoretyczne założenia modelowe nie w pełni były realizowane w praktyce, dlatego też pojawiają się zmiany przedmiotowego traktowania ucznia w procesie szkolnego wychowania fizycznego, uznania wychowanka za jednostkę autonomiczną, świadomie realizującą swoje zadanie z własnym systemem wartości i celami (Łobocki 1975, Kozłowski, Zieliński, Daniecki 1983).

Metody dydaktyczne zmierzające do rozwijania samodzielności

umysłowej i fizycznej powinny być ujmowane w dwóch aspektach: realizacyjnym i prospektywnym. Chodzi o to, aby rozwijanie samodzielności traktować nie tylko jako przygotowanie do aktywnego i w pełni odpowiedzialnego działania w życiu dorosłym, ale również mieć na względzie rozwój wieku młodzieńczego, w tym także potrzebę odpowiedzialności i samodzielności w działaniu (Suchodolski 1959). Jak słusznie podkreśla (Suchodolski 1959), nie ma innego sposobu kształtowania w dzieciach i młodzieży odpowiedzialności, jak przez powierzanie im odpowiedzialnych zadań i obowiązków.

W tym problemie stymulowania autokreatywnych postaw uczniów drugim ważnym problemem współczesnej reformy systemu oświatowego jest

autonomia nauczyciela. W myśl nowej koncepcji nauczyciel przyjmuje na siebie pełną odpowiedzialność za całość procesu dydaktyczno-wychowawczego w danej placówce szkolnej: „... Autonomicznie działający nauczyciel wychowania fizycznego powinien posiadać wyraźną koncepcję kształcenia w zakresie kultury fizycznej i własną strategię działania w dążeniu do osiągnięcia trafnie obranych celów i zadań” (Jeziński 1992, s. 96). Zwolniony z obowiązku realizowania „ministerialnego”, powszechnie obowiązującego programu nauczania staje się dzisiaj nauczyciel wychowania fizycznego twórcą i realizatorem własnego „autorskiego” programu, lepiej dostosowanego do możliwości i potrzeb uczniów oraz do warunków, jakimi dysponuje szkoła i środowisko (Jeziński 1993; Rokita 1997).

Powodzenie i skuteczność reformy oświatowej zależą przede wszystkim od postawy i zaangażowania nauczycieli, od ich przekonania o słuszności założeń reformy, a także od przyjętych wartości i strategii działania. Ogólna strategia działania pedagogicznego nauczyciela wychowania fizycznego powinna być ukierunkowana na wychowanka, na jego potrzeby rozwojowe (biologiczne i społeczne), na rozwijanie zainteresowania własną sprawnością fizyczną, dbałością o zdrowie i urodę zarówno w toku nauki szkolnej, jak i po jej zakończeniu (Jeziński 1993).

W dotychczasowym systemie kształcenia decydującą rolę odgrywał program, treści nauczania i nauczyciel dobierający odpowiednie środki oraz metody zapewniające realizację programu, „... Koncentracja na treściach ma charakter normatywny, opiera się na strategii nauczania, a nie uczenia się” (Proces kształtowania ... 1986, s. 66). W koncepcji skoncentrowanej na uczeniu się ucznia uwzględnia się przede wszystkim motywację uczniów, zainteresowania, zainteresowania i potrzeby rozwojowe, a istotą procesu kształcenia nie są treści nauczania, lecz psychologiczne mechanizmy umożliwiające uczniom uczenie się. Wobec czego, wydaje się, że współczesna szkoła powinna kształtować zarówno osobowościowe dyspozycje kierunkowo-pozytywne postawy uczniów wobec ciała i jego potrzeb - i instrumentalne, zapewniające stronę wykonawczą ich dążeń i postaw.

Efektywność

w realizacji celów kierunkowych może być rozumiana dosłownie i w przybliżeniu. Wskazaniem na jej znaczenie mogłaby być np. statystyka, w której za przykładem służyłoby odsetek osób, które po zakończeniu oddziaływań dydaktycznych szkoły spontanicznie i aktywnie uprawiały ćwiczenia ruchowe (uczestniczą w kulturze fizycznej). Skuteczność i powodzenie zabiegów wychowawczo-dydaktycznych gwarantują tylko te działania, które odbywać się będą równocześnie. Powinny się wzajemnie przenikać i uzupełniać, spełniając warunek kompleksowości i integracji. Działania te powinny być ze sobą ściśle związane

z kształtowaniem sfery instrumentalnej zawsze muszą zmierzać ku sferze kierunkowej.

„O trwałości efektów wychowania fizycznego nie decyduje wydolność i sprawność organizmu, jako rezultat wyćwiczenia ciała, lecz postawa wobec ciała i jego potrzeb, jako skutek oddziaływania na osobowość. Brak bezpośredniego związku między stopniem wytrenowania organizmu, a motywacją do ćwiczeń potwierdza również potoczna obserwacja; z której m. in. wynika, że systematyczną aktywność ruchową w wieku dojrzałym podejmują częściej ludzie chorzy aniżeli sportowcy” (Grabowski 1989, s. 23).

Trudno jest sprecyzować jednoznaczne założenia, które powinny być uwzględnione przy doborze treści kształcenia studentów, przyszłych nauczycieli wychowania fizycznego wypełniających funkcje i oczekiwania nie tylko uczniów, ale i osób, którym aktywność ruchowa i uczestnictwo w kulturze fizycznej nie jest obce.

Liczne badania nad kształceniem przyszłych nauczycieli wskazują na osobowościowy wymiar jego kwalifikacji. Dlatego wydaje się słuszne, aby obecnie realizowane treści programowe przygotowujące przyszłych nauczycieli, w większym i bardziej zintegrowanym zakresie uwzględniały psychologię, pedagogikę i dydaktykę wychowania fizycznego. Gallowey (1998) podkreśla, że aby stać się dobrym nauczycielem należy posiadać różne kwalifikacje obejmujące wiedzę i umiejętności w zakresie danego przedmiotu – wychowania fizycznego, metod nauczania – np.: czynności ruchowych oraz psychologii uczenia się i nauczania – znając mechanizmy pozwalające uczniom w miarę szybko i skutecznie opanować nowe treści.

Uwzględniając ujawnione zachowania, emocje i przeżycia takie jak: unikanie kontaktu z innymi osobami (nauczyciel, koledzy), otwartość na siebie i innych, autentyczność, umiejętność wyrażania własnych uczuć, właściwe funkcjonowanie w grupie, zaburzenia intrapsychiczne i interpersonalne, niechęć do podejmowania decyzji, asertywności, empatii itp. (Rzepa 1995) w trakcie lekcji wychowania fizycznego, z którymi spotyka się nauczyciel, wskazują poszukiwanie treści kształcenia w obszarze psychologii, pedagogiki i dydaktyki przedmiotu (Sawicka 1998).

A zatem orientacja humanistyczna współczesnej dydaktyki nie dotyczy jedynie ucznia, ale również studenta – przyszłego nauczyciela kształconego nie tylko technicznie, traktowanego przedmiotowo w oddziaływaniu dydaktyczno-wychowawczym.

PIŚMIENNICTWO

1. Grabowski H. (1989), *Elementarne założenia nowoczesnej koncepcji wychowania fizycznego jako podstawa programowania studiów z tego zakresu, Kultura Fizyczna*, 3 – 4.

2. Gallowy Ch. (1998), *Psychologia uczenia się i nauczania*, PWN Warszawa.

3. Jezierski R. (1992), *Strategia działania nauczyciela wf w autonom. szkole, Wychowanie Fizyczne i Zdrowotne*, 3.

4. Jezierski R. (1993), *Stymulowanie autoedukacyjnej aktywności uczniów gwarancją skuteczności procesu wychowania fizycznego, Zeszyty Naukowe AWF Wrocław*, 55.

5. Korzeniowski K., Zieliński R., Daniecki W. (1983), *Podmiotowość jednostki w koncepcjach psychologicznych i organizacyjnych*, Ossolineum, Wrocław – Kraków – Warszawa.

6. Łobocki M. (1975), *Współdziałanie uczniów w procesie dydaktyczno-wychowawczym*, WSiP, Warszawa.

7. *Proces kształtowania - podejście systemowe. Przewodnik dla nauczycieli*, WSiP, Warszawa 1986.

8. Rokita A. (1997), *Zainteresowania formami aktywności ruchowej a postawa wobec kultury fizycznej uczniów szkół ponadpodstawowych*, AWF Wrocław (praca doktorska).

9. Rzepa T. (1995), *Autoteliczne wartości ćwiczeń, zabaw i gier z piłką w wychowaniu fizycznym ucznia, Zespołowe gry sportowe w wychowaniu fizycznym i sporcie*, AWF Wrocław.

10. Sawicka K. (1998), *Socjoterapia*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej.

11. Suchodolski B. (1959), *Wychowanie do przyszłości*, PWN, Warszawa.

RIENTACJA HUMANISTYCZNA WE WSPÓŁCZESNYCH TENDENCJACH KSZTAŁCENIA AKSJONAUCZYCIELI WYCHOWANIA FIZYCZNEGO

TADEUSZ RZEPA

Akademia Wychowania Fizycznego Wrocław, Polska

Obecnie tempo rozwoju naukowo-technicznego i społecznego jest olbrzymie, co wywołuje również szybkie i konieczne zmiany w przygotowaniu nowych pokoleń do wypełniania przez nich ról na miarę czasów, w których żyją.